

POČITNICE V ZGORNJIH GORJAH

Šaljivi kljukci

Veseli živžav otrok iz Centra na počitnikovanju na Gorenjskem

Ob našem obisku je bilo kot iz šaka, otroci pa sploh niso bili žalostni, kljub temu da v počitniškem domu v Zgornjih Gorjah ni pravega prostora za igre. No, pa so kljub temu imeli nad vse živahen program: šaljivi tekmovalni, človek ne jezi se in šah, peli so in risali, gledali televizijski program in tudi pisma pisali. Zmagovalci šaljivih tekmovalj (prenašanje žogice namiznega tenisa v žlički in podobni heci) pa se za nameček še posladkajo, slaščica pride kot nagrada. Ti otroci so sploh eni šaljivi kljukci, so nam rekli vzgojitelji Marina Hočevar, Martina Fortunat, Branka Sever in Silvo Pust. V oklepaju so dodali, da Minca, Pepca in Francka tako odlično kuhajo, da so se v dveh tednih vsi zredili. Nekateri otroci se sicer niso, ampak ti so izjeme, so izbirni - smo tudi izvlekli iz njih.

»Sredi morja črna vihra...«

Delovni, pardon, počitniški dan pa je pester, da smo komajda zmogli sproti zapisovati: vstajanje na cingljanje kravjega zvonca, zbor, analiza dobrih in slabih plati prejšnjega dne, telovadba, zajtrk, ocenjevanje urejenosti sob, daljši sprehod (manj kot dve uri niti govora) ob lepem vremenu in že v začetku opisani program ob deževnem, pa kosilo, počitek in spet kaj popoldne, pa večerja, nato ali na igrišče ali na štirikilometrsko teknanje s tovariščico Marino na čelu kolone, nato ples, za konec pa še v posteljo in da nihče ne pišne! No, dan ni dnevu enak. Otroci so bili v Vintgarju in na Pokljuških luknjah, pa tudi na Bledu peš, z avtobusom so se podali na ogled Radovljice in Vrbe, na lojtrskih vozovih pa so jih mahnil v Radovno. Kopalni so se tudi v bazenu pred domom in počenjali prave vragolije na otroškem igrišču, tisti fantje, ki so se lezli proti štirinajstemu letu (starejših ni bilo) pa so se s tovarišem Silvom podali na plezanje po bližnjih skalah.

bi pomagale. Najraje pa so pomagali peljati vozček po klancu navzdol (znajdljivi so, ni kaj)! Pravo veselje je bilo peči krompir na žerjavici, pozanimali pa so se tudi, če je res, da krava daje mleko. Največji

Pa recite, da niso kljukci (če pa so)!

firbec pa je vprašal, če je res, da sivodlake krave dajejo alpsko, rjavodlake krave pa čokoladno mleko. Kako so strmeli ob starem mlinu in žagi, pa je kar težko opisati.

Najpomembnejši pa so bili tisti, ki so imeli rojstni dan, saj so jim za ta sila pomemben dogodek in zasluge pri njem čestitali kar pred zborom.

Za ugodno počutje so poleg že omenjenih zaslužni tudi upravnica Inka Tejkal, defektologinja in pedopsihologinja Mara Repovž in ekonom Leopold Serjak, nad zdravjem pa je bdela medicinska sestra Marija Čop.

Za pozitivno izstopajoč lik (uh, kako učeni so odrasli) so bili ob koncu počitnic iz te izmene nagradi: Matjaž Sitar, Nataša Zajc, Natalija Zlajpah, Aleš Romšak, Helena Romšak (Aleševa sestra) in Katarina Dobrovoljč.

»Na planincih lušno biti, tam je dosti mleka piti...« so nam zažvrgoleli ob odhodu, ti šaljivi kljukci!

Vladimir Jerman

Vzgojitelji Marina, Martina, Branka in Silvo.

MED BRIGADIRJI CENTRA NA SUTJESKI 77

Kjer dobri so ljudje, pesem je doma!

Marljivi graditelji

Brigadirji X. SNOUB Ljubljanske iz občine Ljubljana Center gradijo pot, ki vodi h kraju, kjer je bil 9. junija 1943. leta ranjen maršal Tito. — Brigadirski »Zdravo!« za predstavnike družbenopolitičnih organizacij Centra, ki so jih obiskali 18. avgusta.

Delegacija družbenopolitičnih organizacij občine Ljubljana Center, ki jo je vodil Karel Destovnik, sekretar občinske konference ZSMS, je bila, ko je prispela k brigadirjem X. SNOUB Ljubljanske, pozdravljena z gromkim »Zdravo!« iz 47 brigadirskih grh. Komandant Boris Hartman nam je kasneje pojasnil, da je med temi 19 deklinskih glasov.

»Kaj bi se hvallili, pojdite z nami na večerjo, pa boste videli!« so bili nekolikaj skrivnostni fantje in dekleta. Pa smo šli. Posadili so nas za čisto »tazaresne« hotelske mize, hrana pa je bila tako okusna (res je, da smo na poti tako hiteli, da si nismo privoščili niti kosila), da smo nejeverni Tomaži preverili, če imajo brigadirji pri sosednjih mizah enako večerjo. »Ja, v hrani pa je velika razlika od tistih časov, ko smo bili še mi brigadirji!« so pripomnili starejši člani delegacije. »Saj smo vam rekli!« so komentirali gostitelji in dodali: »Spanje pa je tudi ena s črtno.« Ko smo si ogledali spalnico v brigadirski baraki, smo se prepričali, da je, vsaj po tej plati, na malokateri akciji brigadirjem tako lepo.

Nova podoba Sutjeske

Brigadirji so nas povabili na svoj brigadirski večer, ki so ga pripravili skupaj z Novosačani. Pesmi, šale, spretnosti, skeči — brigadirji preostalih brigad tretje izmene Sutjeske 77: »Veljko Vlahovič« iz Črne gore, »Bratstvo in enotnost« iz Dragaša in Vitine s Kosova, »Elipida Karamandi« iz Bitole, »9. oktober« iz Despotovca, »Mika Bosnić« iz Drvarja, »Svijetu mir« iz Jasenovca, »Grafičari i novinari Jugoslavije«, vsi so z zanimanjem prisluhli program, ki se je po stari brigadirski šegi končal s kozarčkim kolom ob tabornem ognju. Štiristo brigadirjev v krogu — veličasten prizor.

Brigadirji so se letos že osmič zbrali na Sutjeski. Legendarna dolina je v teh letih dobila povsem nov videz: zrasi so športno-rekreativski objekti, spominska obeležja, prenočitveni objekti, nacionalni park... Komandant akcije Sutjeska 77, Bogič Bogičević, nam je dejal: »Brigadirji pravkar gradijo 12 kilometrov dolgo pot, ki vodi h kraju, kjer je bil ranjen tovariš Tito, 9 kilometrov dolgo pot do Dragaš Sedla, lotili pa se bodo tudi gradnje dobre 4 kilome-

tre dolgega vodovoda od izvira Skakavca do Tjentišta in daljnovečja. Lahko vam povem, da so vsi brigadirji zelo pridni tako na trasi kot v naselju, da so vaši ljubljanci zelo marljivi graditelji. Med brigadirji je četrtina deklet, zastopane pa so vse mladinske strukture: šolska, vaška, delavska, stu-

Dekleta in fantje iz Centra gradijo pot, ki bo vodila h kraju, kjer je bil med sovražno ofenzivo ranjen tovariš Tito.

Mladi komunisti za vzor

Brigadirji iz Centra so nam povedali: **BORIS HARTMAN**, komandant brigade: »Vstajamo ob četrti jutranji uri, sledijo telovadba, umivanje, pospravljanje postelj, dviganje zastave in petje himne. Po zajtrku se z avtobusom peljemo na traso, kjer delamo šest ur, vnes imamo pol ure odmora za malico. Vreme nam je bilo doslej naklonjeno, saj sploh nismo imeli dežja. Med brigadirji je večina delavcev, nekaj pa je tudi študentov in dijakov.«

SANDI GIRANDON: »Delamo v treh četah. Dekletom načelno sicer prepuščamo fizično lažje delo, včasih pa nanese ravno obratno. Sicer pa si med seboj pomagamo in sodelujemo tudi z drugimi brigadami.«

ZDENKA ZAVRL: »V naši izmeni deluje aktiv Zveze komunistov. V naši brigadi je 9 komunistov. Posebnih sestankov nimamo veliko, pač pa imamo veliko sprotnih delovnih dogovorov na trasi in v naselju. Pri delu komunisti vplivamo tudi na druge brigadirje.«

GABI ŽELEZNIK: »Kulturniki smo zadolženi za izdajanje biltenov, pripravljamo stenskega časopisa, tabornih ognjev, brigadirskih večerov, večerov poezije, sodelujemo pri ocenjevanju naselja...«

BOGDAN HRIBAR, komandir čete: »Prizadevamo si, da si težavnost dela enakomerno porazdelimo med četami, tako da zaradi tega ne prihaja do nepotrebnih preprijan. Delo nam odmeri traser. Nekateri zbirajo žulje kot značke — številnejša je zbirka, bolj so ponosni.«

ZLATKO KOMES: »Na pobudo štaba akcije je bila oblikovana udarna brigada, v katero sem prišel tudi sam. Iz vsake brigade je v njej pet brigadirjev. Smo Jugoslavija v malem, saj smo iz vseh republik in pokrajin. Popoldne delamo pri urejanju naselja, popoldne

Zmeniti se je pa tudi treba...

BRIGADA MAJDE VRHOVNIK-LOJZKE

Gradijo najdaljši vodovod

Brigadirji iz Centra na najtežji mladinski delovni akciji v Jugoslaviji — Modro oko 77 na Pelješcu.

Odkar so se tod naselili ljudje, jih pesti težava, da narava ni razpisala za izviri sladke vode. Kajpak, saj je dovolj vode v morju, toda taka šala ni slana, morje pa je, in njegove vode zato ni mogoče piti. Za tukajšnje vino, najbolj znani sta sortni dingač in šipon, ste lahko prepričani, da ni »krščeno«, saj je voda predraga, da bi jo tako nepremišljeno zapravljali. Na Korčuli so nam povedali, da plačujejo v poletnih mesecih za kubični meter vode 60 novih dinarjev, kar naj bi bilo najdražje v Jugoslaviji.

Komandant brigade iz Centra, Mojmir Baš.

Vodovod, ki ga gradijo mladinske brigade, bo zajel vodo iz izvira Modro oko, katerega voda se zdaj izliva v Neretvo. Po kopnem bo potekalo 94 kilometrov vodovoda, 7 kilometrov pa bodo vodovodne cevi speljane po morskem dnu. Tako bodo kraji na Pelješcu in Korčuli do leta 1980 dobili dovolj vode, kar bo zlasti pomembno za turizem, ki v teh krajih postaja vse pomembnejša gospodarska veja.

Gašenje požarov

Komandantka MDA Modro oko 77, **Mladenka Marinković**, nam je povedala, da je ta delovna akcija po zahtevnosti najtežja v Jugoslaviji, da bo vodovod najdaljši v Evropi. Predsedstvo OK ZSMH Korčula je februarja lani sklenilo, da bodo vodovod gradili brigadirji. Lani je bila to republiška akcija, letos pa je prerasla v zvezno. V drugi izmeni smo poleg brigade Majde Vrhovnik-Lojzke srečali še brigade: Franjo Gorjup iz Zagreba, Spasoje Stejić-Bača iz Novoga Kneževca, Goce Delčev iz Delčeva, Đuro Đaković iz Slavonskega Broda in brigado iz Novoga Sarajeva.

Na svidenje, Savudrija

Tako je tudi počitnic konec. Otrokom iz naše občine, ki so letovali v počitniškem domu v Savudriji, bodo vsekakor ostale v prijetnem spominu. Ob ponovnem srečanju svojo učiteljico se bodo spominjali tudi tiste »tršice« z morja. Pa seveda spomini na številne nove prijatelje, da o dogodivščinah sploh ne govorimo.

Malo za tem, ko je zadnja skupina naših otrok zapustila letovišnico, skozi katero gre v sezoni tudi 3000 otrok, smo se ogledali v domu, kjer so bili otroci iz Kamnika.

»Trenutno je tu 179 šolskih otrok iz Kamnika, ker te izmene nismo mogli zapolniti z našimi otroki. Gre tudi za dolgoletno sodelovanje s Kamničani, z njimi je še 30 naših otrok iz avstrijske Koroške in okoli 30 otrok iz Italije, nam je povedala uprav-

Brigadirji so trikrat gasili požare. Največji je bil na Korčuli, v bližini vasi Smokvice. Sredi noči je prišla do brigadirjev vest o požaru. Vstali so in pohiteli gasiti. Uspeli so lokalizirati in nato pogasiti ogenj. Dvakrat pa so pred tem gasili v bližini svojega naselja pred vhomom v Orebič. Tudi takrat so se brigadirji izkazali, drugi požar so celo uspeli pogasiti preden so prišli gasilci.

Pri gašenju požara na Korčuli so sodelovali tudi brigadirji iz ljubljanske brigade: **Drago Kosić, Stojan Dujaković, Josip Sakač, Boris Bukovec in Nikolaj Nemeč**. Slednji nam je povedal: »Nekega brigadirja so morali zaradi pogošitvenosti odpeljati k zdravniku. Tako vneto je gasil, tako se je spopadel z ognjem, da je vdihnil preveč ogljikovega monoksida. Zdaj je že okreval. Po vsakem pogošitem požaru so se nam domačini še posebej zahvalili, vodstvo akcije pa nas je pohvalilo.«

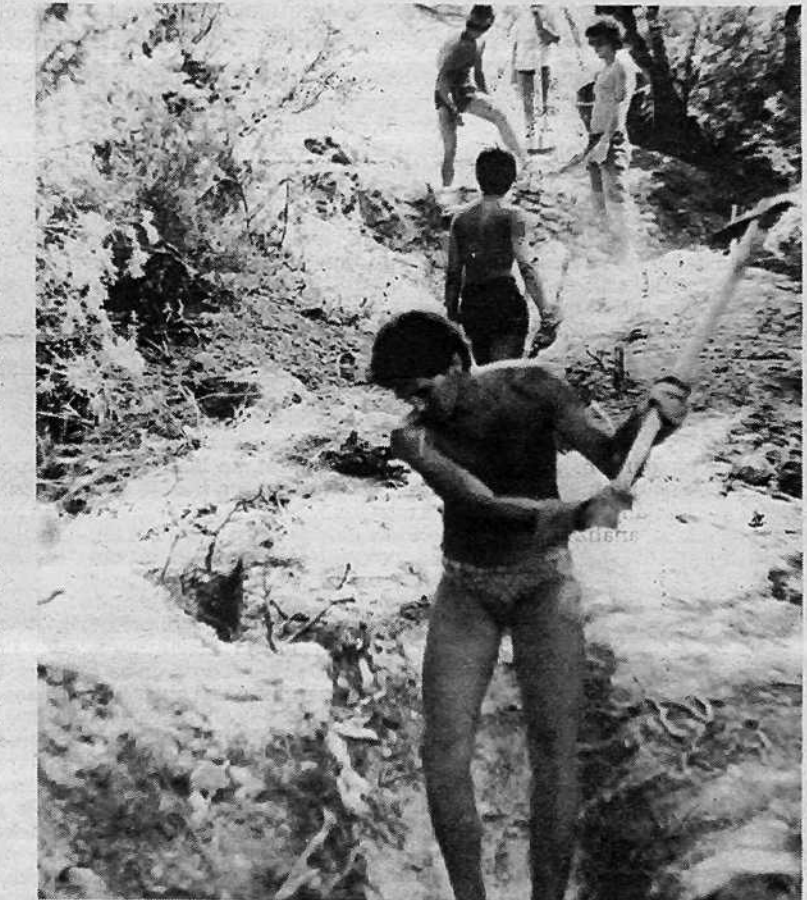
»Kamnojedci«

Komandant ljubljanske brigade **Mojmir Baš** nam je povedal, da je v brigadi 43 brigadirjev, med katerimi je največ dijakov, le štirje so

Komandant akcije Mladenka Marinković.

pa tudi orodja ni dovolj. Večina je prvih v brigadi in se je prve dni šele privajala na težaško delo. Včasih je prišlo do nejevolje tudi zaradi prevelikega izkušenosti traserjev. No, kljub temu nismo nikoli imeli težav z normami, saj smo jih vedno krepko presegali. Proti koncu izmene pa je učinek vse boljši. Zlasti dekleta so zelo gara-

Sončna pripeka jim ne more do živega!

Medtem smo se že pomešali med otroke, ki so se z vzgojitelji odpravljali na kopanje. Razdelili so malico: napolitanke in sadje in ponudili so tudi nam.

»Ni problema!« nam je zatrjeval Marko Štrukelj, učencev 5. razreda iz Kamnika. Na majici je imel sicer narisane Tarzana, tovarišica pa je povedala, da odlično plava. »Saj se bom naučil!«, je užaljeno pripomnil, ko so mu sošolci očitali, da ni ravno najlepše poravnal postelje.

»Sele prišli smo in že takoj bom začeli tekmovali, katera spalnica bo lepša, je pripomnila Danica Huth, defektologinja, z njo pa je prišlo 10 otrok iz posebne osnovne šole v Homcu.

»Kako pa zdravje«, smo čez čas vprašali dr. Majdo Klinar in višjo medicinsko sestro Jeanette Korenc?

»Je kar v redu. Otroci prihajajo zdravi, takšni tudi odhajajo. Tu pa tam se kakšen lažje prehladi, odrgne ali ga morda sonce opeče, a gre vse brez večjih težav. Čež dan ali dva je otrok spet lahko na soncu in v vodi.«

In neplavalci??
»V skupini imam 12 otrok in vsi znajo plavati, če pa ne bi znali, bi jih naučili pri dodatnem programu plavalnega pouka.« Tako nam je povedala učiteljica Anča Sitar, ki je v Savudriji sicer prvič, a je že po dveh dneh izredno navdušena. Vse spalnice imajo balkone, svetlobe je torej dovolj, kvalificiran kuhar pa skrbi za prazne želodce po plavanju in skakanju.

Sprehodili smo se še po stranem dvorišču, ki je kot naša za dneve, ko vreme za kopaenje ni najbolj primerno, in se poslovili. Na svidenje, Savudrija! Dober dan, sola!

Toni Perić